

Előfizetési díj.

Vékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egy évre	15 frt.
Négyévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr

Egyes szám ára 7 kr.

megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

Főtér 4-ik szám háva a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap

1875. második félévére

A „Kelet” előfizetési ára:

Félévre	8 frt
Negyedévre	4 „
Egy óra	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára	7 kr.

A megrendelések legcélszerűbben postai utalvánnyal alólírt könyvkereskedésébe hldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés van tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Stein János
„Kelet” kiadója.

Kolozsvár, 1875. jul. 14.

(L—t.) A parlamenti kormányzat folyamért a felelősség sulya első sorban ugyan kormány vállaira nehezedik, de a ki voltképen a felelősséget hordozza, a kinek a történektért és nem történektért a jövőné előtt számot kell adnia, az tulajdonképen mégis nem az időszerinti kormány, hanem a párt, mely a kormányt többséjével föntartotta; mely kérdésses esetekben eljárását helyeselte; mely a törvényalkotás menetét, a kormány intencióhoz pést, megállapította; mely saját keblében nyilatkozó irányzataival, nézeteivel a kormányra s teendőire pressiót gyakorolt.

Mert egészségeses parlamenti viszonyok szótt soha sem szabad a pártnak a kormány pusztá eszközévé válnia, sőt inkább, kormány az az eszköz, mely által a párt maga akaratát érvényesíti s így mindaz, ami az államban törvényhozási, sőt igazságszolgáltatási és közigazgatási, avagy özmivelődési és közgazdasági tekintetben intéztetik és el nem intéztetik — végredményileg a párt felelősségére nehezedik. Így állván azonban az államélet té-

nyezőinek egymáshoz való viszonya: a törvényhozási pártok viszonylagos aránya is igen nevezetes tényezőjévé válik az állami életnek. Ott, a hol a kormány csak kicsiny többséggel rendelkezik, félánnyit sem merhet, mint ott a hol többsége oly nagy, hogy merészebb kezdeményeinél nem kell felettebb nagy sulyt fektetnie arra, hogy a pártból néhány különvéleményű vagy meg nem tud a fenforgó kérdés ily elintézésével barátkozni, vagy az ily különvélemények eseteinek szaporodtával egészen is kiválik a párt bebeléből, mert hiszen: „jut is, marad is!”

Mindkét esetnek megvannak előnyei, de meg hátrányai is. A kis többség sokkal összetartóbb, nagyobb fegyelem alatt áll s sokkal szorosabb viszonyt tart fön maga és a kormány között, valóságos élő kölcsönhatás jó létre a kettő között, de aztán az elintézendő kérdések is sokkal szűkebb körre szorítkoznak s a kormány csakis oly ügyeket hozhat szőnyegre, a melyek — általános voltuknál fogva — kevésbbé vannak kitéve annak, hogy eltérő nézeteket idézzenek elő a párt kebelében.

A nagy többség ellenben oly biztonságot nyújt kormányának, hogy ez sokat, mindent kezdhet, gyors kézzel végezhet s így munkája végeül sokkal több eredményt mutathat föl. De az is szükségkép következik be aztán, hogy a fölöelt ügyek sokasága rendszertelenségbe vész el; a felettebb gyors munka egyoldalúságba, hiányosságba vezet, s mindenek felett a kormány biztossági érzete oly nagyra növekedhetik, hogy feltétlen urául érzi magát a közügynek, elintézendőkérdéseknek magának a pártnak is — szóval a parlamenti absolutismus önmagától következik el. Ennek nyomán aztán ott áll a kormány és pártja közti viszony meglazulása és elhidegedése. A kormány mind kevésbbe veszi azt, ki őt erőssé tette: a pártot s erejét, hatalmát aval is éreztetni kezdi, a párt és kormány közti viszony ellenkező fordulatot vesz s már többé nem a párt irányozza a kormányt, hanem ez, azt.

Következik aztán a párt elemeinek elkedvetlenedése. A párt és kormány közötti természet-ellenes viszony miundinkább érezhetővé válik. A békételenek szaporodnak. A tulságos nagy tömeg kicsiny csoportokra válik. A pártfegyelem lazul. Az egyes kérdéseknek szabadjára hagyott

külön-vélemény mind gyakrabban ismétlődik s a kormány végül azon veszi észre magát, hogy a háromágu szigony kislított kezéből, a mind nagyobbra tornyosuló hullámok elborítással fenyegetik, saját tulnyomó nagy többsége veri meg...

Önkénytelenül is föl kelle e gondolatainknak merülnök, midőn pártunk óriási többség, melylyel a már legnagyobb részt megejtett választások után rendelkezik, végig tekintünk. A horvát képviselőkn kívül is négy száznál többre rug Magyarország képviselőinek száma s ezek közül az ellenzék mindnégy árnyalata (szélső jobb, szélső bal, szélszok és nem-setiségiek) összevéve sem tesz 60—70-nél többet, ugy, hogy a többség, melylyel ez idő szerint a kormány rendelkezik, hat-szorosnak bátran mondható, oly többség, mely — a forradalmi és hadviselési időket kivéve — páratlan a parlamentarismus történetében.

És e többség, valljuk meg őszintén, oly nagy számban mutatja a „novus homo”-k seregét, kik között lehet néhány tehetség, de azok is csak kezdők, hogy ma még hozzá vetni is alig lehet, hogy minő leend Magyarország 1875—1878-iki évi törvényhozásának arculatja.

Az igazat megvallva: bennünk az aggodalom érzete kel föl. Lesz-e a pártban magában egy elég erős kéz, mely az annyi fajta elemekből alakult tömeget összetartani bírja s a conglomeratumot szervegesszék alakítani tudja? Lesz-e a kormányban elég önmérséklet, hogy a fennebb vázolt szélsőségeket s veszélyes eshetőségeket kikerülni akarja? És lesz-e a párt oly eleven tudatában a terhes feladatoknak, melyek rája várakoznak s a felelősségnek, mely vállaira nehezedik? — Ki tudná ma még megmondani.

Egy sajnos biztatás mégis áll előttünk.

A magyar legalább a vész idején mindig összetart s mintegy inspirációt nyer a komoly pillanatokban, a teendők megválasztására és keresztül vitelére nézve.

S a pillanat elég komoly, a vész elég közel...

tán elbeszélte, hogy hallva a történeket, azon utcába sietett, megtekinteni szép új droszkának romjait, a még ott ácsorgóktól tudta meg, hogy leánya csak is a papjelölt Mannerstedt merész bátorsága s szerencsés közbelépése által szabadult meg, hogy ő is a kossi sorsára ne jusson. Tele hálával e nemeslelkűségért, melyet értünk a fiatal ember tett — folytatá atyám lekötölező mosoly kíséretében — magam akartam látni, hogy miként áll a dolog vele, s telmentem azon az átkozott sok rozsgrádieson, és nagy megnyugtatósamra szolgált, hogy Mannerstedt urat teljes öntudatánál, s minden veszélyen kívül találtam. Gondoltam, hogy Róza, a menyinyiben vissza lir emlékezni az eseményekre, nyugtalan lehet megmentője végett, azért magammal hoztam őt, hogy töltsse el velünk a napot, s hogy velem együtt nőm és leányom kifejezhessék haláljukat. Papa ugy vélekedett, hogy e kis ékes beszéddel lefizetett leánya megmentéséért minden tartozást s oly nyugodtan távozott ismét irodájába, mintha soha nem is lett volna semmi nemű életveszélyről szó.

Minő csendes boldogsággal telt szép napot éltünk akkor együtt át! Alkalmasint egész éltemben az egyetlen oly tiszta, zavartalanul vidám nap lesz az, melyet élveznem valaha szabad lesz.

Mikor Mannerstedt távozni akart, így szólt hozzá papa: Tudom, hogy minden vasárnapja szabad. Ha tehát Mannerstedt urnak némi szorakozást és örömet szerez ide jőni, házam és asztalom kész minden ünneppon elfogadni őnt. — Az ifju meghajtá magát zavartan rebegett valamit haláljáról s elbucszott.

Itt félbeszakítjuk az olvasást, s figyelünk Róza szavaira, ki ismét elkezdett halkan beszélni. Oh Mannerstedt, te ki oly nemes, oly fenkölt szellemű vagy, miért kell élednek oly

szegényül, örömtelenül folyni! Miért kell a mi életpályánknak oly egészen különböző irányban haladni?

Össze nem találkozhatnak azok soha; nem soha, de soba! A lányka mélyen felsohajtott könnytől nehezült szemekt kezeire hajtá, s szabad folyást engedett azon érzelmeknek, melyek minden emberi szem elől szívének legmélyebb szentélyébe voltak elzárva.

Végre összehajította a képeket, felszított a tüzet a kandallóban s már éppen készült kis máglyát rakni belőlök midőn egy hirtelen felébrait őszton, mely hatalmasabban emele szót mint a köteleesség, visszatartá kezét.

— Miért fosztanám meg magam ez egyetlen örömtől? suttogá egy halk, megindító szózat be sejbén, ugyan miért!

Hisz nin s abban semmi véték, ha megtartom őket. Nem sikerült-e már nekem több hetek, hónapok óta uralkodni minden tekintet, minden kiejtett szó, minden mozdulatom felett, nem láttam-e én e szemeket leirhatlan gyöngéd bensőség kifejezésével arczomom függni, midőn azt vélte, hogy senki sem figyel reá — s nem vettem-e erőt magamon, annyira, hogy nem voltam más irányában soha, nyugodtan vidám, fesztelen és közbömbös, oh mikor oly nagy szükség volt e tartózkodásra, és maradjon is ez ugy jövőre is! Csak egyetlen homályos sejtésem annak, hogy érzelmeli viszhangra találtak szívemben, s a küzdelem ész és szenvedély között, óriási harcmező nevedeknek keblében a nélkül, hogy győzelmet arathatna.

Hanem addig üzenék ide-oda a félelem és remény váltakozó hatalmától, mig egészen felemészténé magát. Nem, nem! meg akarom kímélni őt e küzdelektől! Nem hoztam-e már is eléggé nagy áldozatot, csakhogy megmeneküljünk mindketten egy lehető kísértéstől, mely folyton fenyegethetett valamely óvatlan perczé-

— A közös költségvetés fölött Bécsben tartott miniszteri értekezletek felhivatalos jelentések szerint kielégítő eredményre vezettek. A tanácskozáson csütörtökön és pénteken Andrássy Gyula gr. közös hadügyminiszter elnökölt. Szombaton ő felsége elnökléte alatt egész 7 órát (10—3 óráig) vettek igénybe a tárgyalások: Már a szombati értekezleten a közös minisztérium eredeti előterjesztésétől részben eltérő alapon indult meg a tanácskozás, melyen nagyon lényeges differentiák merültek föl. E differentiákat oly formán egyenlítették ki, hogy az 1876-ik évi közös költségvetést a szombati minisztériumban történt megállapodások szerint fogja a kormány most véglegesen kidolgozni és a delegatióknak annak idejében előterjesztetni. A közös költségvetés nem fog több közös átekezletre alkalmat adni.

A magyar kormány, mint az „Ung. L.” hallja, határozottan azon nézetet védte, hogy a közös kiadások jövő évre semmi szín alatt ne irányoztassanak magasabbra elő, mint az 1875-ki budget. S ezen felfogáshoz állítólag az osztrák kormány is csatlakozott. Az ágyukérdést illetőleg a magyar kormány véleménye szerint az új ágyuk beszerzését jobb időre is el lehetne halasztani.

A keresk. és vámszövetseg reviziójánál igen hasznos szolgálatokat fognak teni a következő érdekes adatok, melyeket az alsó ausztriai kereskedelmi s ipar-kamrák közzelebb betérjesztettek az osztrák kereskedelemügyi minisztériumhoz az Ausztia és Magyarország közti ser, szesz és czukorforgalomról: A legutóbbi három év alatt (1872—1874) behoztatott Alsó-Ausztriából Magyarországra 139,006 akó ser, 91,404 akó szesz és 113,541 mázsa czukor, kivitett Magyarországból Ausztriába 24,000 akó ser, 100,410 akó szesz, 21,000 akó szilvapalinka és 42,099 mázsa czukor.

A belügyminiszter következő rendeletet intézte valamennyi törvényhatósághoz: Kérdés merülvén fel az iránt, hogy a bányahatóságok által hozott büntető határozatok, mely közegek által hajtassanak végre, e tekintetben az igazságügyi, továbbá földművelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterekkel egyetértőleg azon elhatározásban történt megállapodás, hogy miután az 1871. XXXI. törvény-czikk 21. §-a a bányahatóságok hatáskörébe tartozó ügyeket részletesen elősorolja, s ez ál-

ben egyttlétünknek, felfedezvén egymásnak kölcsönös titkunkat! s a szegény ifjut meg ne fosszam az által is néhány fillértől atyám házában; mert a leghalványabb gyanuul ilyen mire atyám bizonytal örökre számúné őt házából — nem tettem-e meg a legnehezebb, de egyszersmind az egyetlen, czéla vezető áldozatot, mely ily nemű tévelygéstől képes megmenteni, midőn szülöm óhajának engedve eljegyeztem magam Ferdinánddal? Most már jegyese vagyok, nemskóra a jövőre leszek és isten segítségével enlelkemben, felfogom mindig találni a támaszt, az erőt, mely szükséges, hogy betöltssem mindazon köteleességeket, melyeket magamra vállaltam az által. Azt hiszem, Ferdinánd derék becsületes ember; egy kicsit felületes ugyan meglehet tán könnyelmű is, de mindez idővel elmúlik, jobbra fordul; és ha nem is leszünk együtt oly boldogok, mint a minővé a kölcsönös szerelmen alapuló házasság teheti az ilyen-né szövetseget, mégis a közösen megosztott fájdalom s közös örömek a házi körben, ha nem is nyujtanak az embernek teljes kárpótlást, de lehet általuk nyugalmas baráti viszonyra kilátás, mihez én jó kedvel és minden ellenszenv nélkül fogok hozzákötöni, miután a valódi boldogság reménye még soha, e perczben sem volt képes gyökeret verni szívemben.

Az olvasó beláthatja ezekből, hogy a mi hősünk teljességgel nem valami regényhős, mert ellenkező esetben bizonyval máskéant cselekszik és másként gondolkodik. Mi közben ezen általunk leirt érzelmek s gondolatok felmerültek szívében és agyában, összehajogatta szép csendesen a három festményt s visszahelyezte azokat a tárczába. Nyugodt, csendes béke kifejezése ült szép szemeiben a mint hangosan e szók ejté ki: „Minden legkisebb örvád nélkül bátran megtarthatom őket. Hisz az egész sommi más, mint egy pár fényes napsugár multamból, melyeken néhaörömmel legeltethetem szemeimet. Mi-

tal e hatáskörből minden meg nem nevezett ügyet, tehát a bányahatóságok büntető határozatainak végrehajtását is kizárta, ezen büntető határozatok a bányatörvény 231-ik §-a alapján első sorban a közigazgatási hatóságok utján hajtandók végre, és csak a mennyiben ezek kényszer eszközei elégségesek nem volnának, veendő igénybe a rendes bíróságok segélye. Felhívja ennélfogva a belügyminiszter a törvényhatóságot, hogy illetékes közegeit a bányahatóságoktól büntető határozataik végrehajtása iránt hozzájuk intézett megkeresésekre nézve a fent idézett bányatörvény értelmében leendő eljárásra utasítsa s ebbeli intézkedéseiről a területre nézve illetékes bányahatóságot értesítsa.

Magyar lapok szemléje.

Az „Ellenőr” az új Ház elemeiről ír. Hatalmas épületnek látja az első Házat, melyet az alkotmányosság viszaszerzett telkén szilárd alapon emelt a népkarát a nép-souverainitásnak. Büszkén magasló tetejéről a haladás szeleme lobogtatja fonséges zászlóját, melyre e van írva: „Excelsior!” Igaznak tartja azt, hogy az új képviselőháznak több mint fele oly elemekből áll, melyek a mult országgyűlésen nem voltak a nemzet megbízottjai. De ha ez baj, a „socius habuisse” elvénél fogva megvisszataldhatunk, mert ez arány minden pártá egyenlően nehezül. Mig a szabadelvű párt 311 tagja közül 147 az egészen új, 18 a megújított: a jobboldali ellenzék 8 új és 2 megújított taggal díszelkezik 19 közül s a közjogi ellenzék 13 újat s egy megújítottat ir le összesen 29 főnyi létszámából. Az érdekes nemzetiségek 23 képviselőjéből 9 a vadonat új. Az elemek ezen osztályozásából még semmiképen nem kerül ki a szabadelvű párt részére az a megborongató ok, a mit az ellenzék reá akar disputálni, sem valami nagy vizagztalódás ez utóbbi számára. Nem a menyinyiség, de a minőség itt az elhatározó. Tetézi a veszedelmet ellenzéki bölcsesség szerint, hogy az új elemek egyszersmind fiatalok. De vizagztalja az a gondolat, hogy ilyenek az ellenzéknel is találkoznak s ezek a jövőre fiatalok már szerencsésen átestek a fogzason s ha a himlőzést is nagyobb baj nélkül meglábolják, még mindig hasznavehetőbb s kellemesebb tagjai lehetnek a háznak, mint némely öregek, kiknek bölcsesség toga már elkopott s politikai ábrázatjukat elverté a ragya.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

ÖREG UR VÉDENCZEI.

REGÉNY

két kötetben.

Irta:

Flygare Carlén Emilia.

Első kötet.

IV.

gy tekintet hős nők belső világába.

(Folytatás.)

Hogy miként értem haza, arra alig emlékszem; de roppantul fel voltam indulva s élyen meghatva — a mi, miként mama mondta, a kiállott ijedelmek után nagyon terheszetes is volt, — s még most is remegve tem a pamlogat, s nem mertem egy szóval az után kérdezősködni, kinél folyvást muttak gondolatim; midőn — oh minő örömrta át egész valómat e perczben! — belélt pap, és vele együtt Mannerstedt. Sokat ondó mosoly lebegett ajkai körül, midőn mében meghajolva előttem, biztosított, hogy legsebb sérülést sem szenvedett, hanem csak elbult az erős lőkes következtében.

En egy szót sem szóltam, mert a nagy izgatottság képtelenné tett a beszédre; de mély ás pillantást vetettem szabadjára, s ezzel úgy látszik meg volt elégedve. Atyám az-

A „Kelet Népe“ aggodalommal tekint a politikai jelszavak, kivált a hangzatos s büvésen homályos „szabadelvű“ pártelnevezés újból való feltámasztására. E jelszónak volt is hajdan értelme és jogosultsága, de most semmi értelme nincs többé a szabadelvűség hangoztatásának, s ha ez mégis történik: csakis a közvélemény félrevezetése s meghamisítása s a kényelmes eszmézsavar mesterséges ápolása lehet a vezetők célja. Teljesen képtelen felfedezni, hogy hol, miben, mi téren mutatkozik a folytonosan hangoztatott és gyakran a patriotizmus próbaköveként oda állított szabadelvű irány szükségére? A honmentő fusió beállta óta, hazánk története nem áll egyébből, mint általános országos szabadelvű pártmozgalmakból és ölekezésekből; bajaink, veszélyeink mind el vannak fejtve s szabadelvű mámorban szédelg a nemzet többsége a nyílt örvény felett. Elég az öntudat, a nagy országos szabadelvű párthoz tartozni. Ezen álliberálismust és a hangzatos szavakkal való lelkiismeretlen játékot tartja országos bajaink egyik főokának s midőn az ország többségét nem szilárd határozott politikai elvek, nem komoly rendszeres mentő terv körül látja csoportosulni, hanem irány és elvtelenül csak ujra és újra áldozni azon szabadelvűség hátrányának, melynek már mindenünet feláldoztuk: méltán kétségbeesés foghatná el lelkét: ha nem élne benne a remény, hogy még utolsó percében megtörténik a kijázkodás.

A „Hon“-ban Pulszky Ferenc bár úgy találja, hogy a jobboldali ellenzéknek nemcsak száma apadt, hanem parlamentarista sulya is, mégis hiba volna ezen pártot kicsinybe venni, mert a felsőházban elég alkalma lesz még a törvényhozásban tényezőül szerepelni. A jobboldali ellenzék most lép fel először, de azért nem újdonszerűtlen gyermek, sokan az 1839-iki Dessewffy, Jósika, Apponyi-féle konzervatívokkal azonosítják, ő őseiket ott találja, hol a mieinket, a régi görög köztársaság történelmében, Soion és Pericles képvisel ott, bennünket, Lycurgus és Lysander őket. A harcz évezredek óta foly s fog még folyni, s a harcz csak akkor szünetel, mikor egy közös ellenség fenyegeti a hazát. Vannak, kiknek jellege az, hogy biznak a haladásban, biznak az emberi természet jobb tulajdonainak győzelmében, biznak a népből s azért szeretnek annak nyelvén beszélni. Szívesen érintkeznek a nép fiaival, kiket vezetni iparkodnak. Ezeket a görögöknél demokratáknak hívták, Whigeknek az angoloknál, most szabadelvűeknek. Ezeknek ellenkezői azok, kik születésük, választékos nevelésük s hivataluk folytán külön állást foglalnak el a társadalomban, a főurak, a választásnak alá nem vetett papság. A konzervatív nem bízik a népben, s azért nem is kéri azt, hogy megszereztesse, parancsolni pedig valósággal csak az tud, kinek mindenki szívesen engedelmeskedik, vezetői csak az, kit szívesen követnek, arra a hatalom sem elégséges, mely ellenállást szül. Ez levén a konzervatívok jellege, nagyon természetes, hogy programjuk úgy hangzik, a mint az a zemléai pontokban foglaltatik.

A

HOLLÓFÜRT és az ARANYHAI.

(Folytatás.)

IV.

Ezzel nyakába borult Flórának, mialatt sikerült néhány könyvek is szemébe tolnakodnia.

Végre visszanyerte önuralmát s baráti bizalommal megvallá Flórának, hogy szeret! és pedig boldogan szeret! S midőn ezt Flóraigen kellemesen találta, de nem kérdezte, hogy hát kit szeret? sietett kíváncsiságát kielégíteni és elmondta „viszonyát“ Ivánnal. Előbrándozta neki, hogy mennyire szeretik egymást, részletelesen lefestette előtte azon boldog órákat, melyeket vele a fürdőn töltött — és Flóra?

Amália, elbeszélése alatt hiúz szemekkel kísérté barátnője arcának minden modulatát, leste, hogy mikor fog elpirulni, eláppadni, mikor tör ki belőle a harag, a sértett szerelem, a sértett büszkeség érzelme; de Flóra arcán nem mozdult egy izom sem, tekintete tiszta volt és nyugodt és midőn Amália elbeszélését befejezte s egy végső diadalmoslyt vetett rá, melynek Flórát végig kellett volna sértenie, ha csakugyan érdeklődik Iván iránt, — Flóra mosolygós arccal gratulált neki az új imádóhoz, ugyanazon egykedvű, udvarias hangon, melyen beleptek gratulált neki legújabb divatu ruhájához.

Egy negyed óra múlva Amália eltávozott, a lépcsőn bosszusan dörmögve magában:

— Nem szereti! akkor hát minek kezdtem én vele?

V.

— Azt még sem tettem volna fel róla, hogy ez az asszony érdekelné birja! gondolta magában Flóra, midőn egyedül maradt, s azzal zongorájához ült.

Egyszerre felugrott.

— Hátha jönni talál? — Nem fogadom el!

A legnevezetesebb pont a közigazgatás reformja, hogy a tisztviselők mind a kinevezéstől függjenek. Ez a konzervatívok régi elve. Ellenszenvvel bír a választások iránt, s azért a három évi cyclust kevesli. A képviselők számát is sokalja, mert nem szereti a számos tagból álló gyűlések villanyosságát, a szónoklat hatalmát, a szenvedély fellobbanását. A nőpiés elem iránti ellenszenvből származik a jobboldaliaknál a honvédség elleni izgatás is. Konzervatív nézetek nem tudnak megbarátkozni a sereggel, mint a felfegyverkezett nemzet egyik részével, s nem tudnak elszokni a régi foglalomtól, mely szerint az semmi egyéb, mint egy élő harczerék. Az uszora törvények részbeni visszaállítása ismét egy oly elv, mely a konzervatív eszmének következménye. Bár hogy tiltakozik is a jobboldali ellenzék a konzervatív elnevezés ellen, Pulszky úgy találja, hogy a program az mutatja, hogy az a régi arisztokratikus elvek kifolyása, hogy a jelszó a régi: „Mindent a nép érdekében, de semmit a nép által.“

KÜLFÖLD

Kolozsvár, 1875. jul. 14.

V. Ferdinánd király ravatala körül a mult héten Német-, Olasz- és Oroszországok trónörökösai találkoztak s ezzel ünnepélyesen manifestálták ama jó viszonyt, mely hazájuk és Ausztria-Magyarország közt fennáll. A fejedelmi vendégek részvételét a gyászszertartásokban mindenütt a béke újabb garantiájának s a három császár szövetsége rendületlen fennállása jelölül tekintették.

Egyebekben a mult hét elég csendes volt. Ujra megkísérelték ugyan a német-francia viszonyokat igen sötét szíjben föltüntetni, de ezuttal nem találtak hitelt az ilyen izgató hírek. A francia nemzetgyűlés a közhatalmokról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását végezte el. A radicalis párt egy módosítványa ellenében Buffet miniszterelnök is szót emelt s igen határozottan beszélt a köztársaság védelmére.

Kijelentette, hogy a február 25-iki alkotmányt nem lehet többé megváltoztatni, de hogy az országnak erős kormányra van szüksége, ha a dictatura veszélyétől menekülni akar. A javaslat csakugyan valószínűleg elfogadottat s a ház megkezdé a felsőbb oktatásra vonatkozó javaslat harmadszori tárgyalását, melyet e héten is folytatni fog.

Ha ezt elvégezi, akkor a Nièvre-megyei ismeretes választás hónapok óta halogatott ügyét s vele a bonapartista mozgalmak kérdését fogja tárgyalni, azután első olvasásban elintézi a senatusi törvényjavaslatot. Csak ezután fogja a közhatalmi javaslatot végképen megszavazni.

A spanyol csatatéren igen fontos események történtek. A kormány csapatainak végre sikerült az ország egy nagy részét, Aragóniát s az egész centralis vidékét a carlismus átkától megszabadítani. Dorregaray hadai gyorsan visszavonultak a tájékról s most a harcz egészen az északi részeken, a kezdettől fogva

Flóra a csemetgyűszárhoz lépett, de egyszerre megállt. Ugyan mi juthatott eszébe, hogy éppen most fog jönni, — valaki, a kivel még alig beszélt néhányszor életében? — és miért ne fogadhatná el! — mert Amália kedvese? hát mit érdekel őt?

Flóra elmosolyodott e gondolatn s ismét leült a zongorához.

De ujjai egyszerre lesiklottak a billentyűkről. Most már nem gondolkodott, hanem oda-sietett a csemetgyűszárhoz és megragadta.

De mielőtt megragadta volna, az ajtó fel-tárult és — Iván állt előtte.

Néhány pillanatig mély csend uralkodott a szobában;

Ez a két ember most először nézte egymást érdeklél. Iván önkénytelenül többet foglalkozott gondolataiban Flórával, a mióta meg-tudta, mivel gyanusitják Flórát Amália elbeszélése fölizzgatta, — s azon kívül, midőn egymással szemben álltak, mindegyiknek az jutott eszébe, vajlon lehet-e, hogy ez az ember csakugyan szerelmes, lehet-e, hogy ez a nő csakugyan barátnéja annak a — „szép asszonynak!“

Flóra azonban csakhamar visszanyerte önuralmát s udvariasan kezét nyújtott vendégének, ki óvakodott azt megszorítani.

— Kár, hogy nem jött fölére előtt, monda aztán odavetve, itt találta volna Homokint.

— Önök jó barátnők, nemde? kérde Iván.

Flóra nem felelt s Iván meg volt véle elégedve, hogy nem kapott a kérdésre feleletet.

A társalgás más tárgyra tért át s Iván és Flóra annyira belemerültek a beszélgetésbe, hogy észre sem vették, hogy kiűn sötétedik s Iván csak a lámpákat hozó inas belepte figyelmeztette rá, hogy látogatását befejezte.

Flórának többé nem jutott eszébe „ott-hon nem lenni“ Iván számára.

(Folyt. köv.)

carlista vidékeken összpontosul. A kormány csapatainak helyzete itten is lényegesen javult s Guesada tábornok birtokába kerítette Vitoria városát. Eztella bombázását is folytatták e héten.

Az angol parlament és közvélemény, a középázsiai dolgokkal s az orosz-angol viszonyokkal foglalkozott. Egy interpellatio alkalmával a kormány igen megnyugtató nyilatkozatot tőn, melyekkel most az egész európai sajtó többé-kevésbé behatárolt foglalkozik.

Az orosz czár julius 1-én a belügyminiszterhez kéziratos intézett, melyben nagy lelki örömet fejezi ki azon tömeges áttérések felett, melyek az eddigi cholui kath. egyházme-gyében történtek. Mintegy 200,000 katolikus csatlakozott — vagy mind a czár mondja — tért vissza ott a görög-keleti egyházhoz. Aczár meghívja a miniszternek, hogy gondoskodjék bőkezűleg az ily hívek egyházi szükségleteiről, különösen a templomok kellő fölségeléséről. Ezt a császári levelet a közvélemény úgy magyarázza, hogy az orosz kormány és a római curia viszonyában nem állott be ama javulás, melyről legközelebbi olyan sokat beszéltek. A többi államokból fontosabb eseményt nem regisztrálhatunk.

Tanügy.

Iskolánk és a szülők.

Aligha fog találkozni valaki, ki kétségbe vonhatná azon állításunk igazságát, hogy a nyilvános nevelésnek két lényeges tényezője van, melyek egyike az iskola és másika a család vagyis a szülők s esetleg ezek helyettesei. Míg az iskola főszíntet a növendékek értelmi képzésére és megteszi a lehető az értelmi képzéssel együttjárni tartozó szivképzés ügyében is; addig a család, támogatva az iskolát az értelemképzés terén, főleg a szivképzésre tartozik törekedni. És csakis, ha mind a két tényező: — iskola és család — teljesíti kötelességeiket, lesz a nevelés fáradságos, de magasztos műve sikeres.

Hogy azonban iskola és család helyes uton haladhassanak a nevelésnél, legelső és nélkülözhetetlen kellék, hogy azonos elvektől legyenek áthatva és miután ez csak kölcsönös érintkezés útján történhetik, az iskola és család kölcsönös érintkezése és ebből kifolyó egymást támogató együttes működése nézetünk szerint minden nyilvános nevelés legelső alapfeltétele.

Nem akarunk most nyilvános iskoláink czélszerű vagy czélszerűtlen voltáról beszélni s ép azért eltekintve arról: vajjon tanodáink jelen szervezetük mellett megfelelhetnek-e és miként felelhetnek meg feladataiknak? egyszerűen kimondani óhajtunk, hogy az iskola és család közti folytonos és kölcsönös érintkezés annyival is inkább szükséges, mennyivel nagyobb a helyes nevelési tapintat hiánya az egyik vagy a másik tényezőnél.

Elkezdvé esszerint a kiseduodáknál, fel az elemi, polgári és középtanodákig, mind-egyiknél lényeges követelménynek tartjuk, hogy a szülőkkel minél gyakrabban érintkezésbe lépjenek. Még pedig ne csupán az igazgató legyen, ki az érintkezés fonálát tovább szöji; hanem miután főleg a tanítók és tanárok feladata tisztába jönni növendékeik szellemi tulajdonságaival és hajlamaival, valamint foglalkozásaikkal és környezetük jó vagy kártékony befolyásával, azért a tanítók és tanárok tekint-sék kötelességöknek növendékeik szülőt minél gyakrabban felkeresni és ott, hol a szülők korlátoltsága szükségessé teszi, ne sajnálják az időt az iskola czélját és ebből kifolyólag a szülőkre háramló kötelességeket illetőleg felvilágosítást nyújtani.

Másról azonban ugyancsak megkivánható, hogy a szülők, kik legelső helyen szivükön tartoznak hordani gyermekeik jövő-dő boldogságát, szintén szoralmasan felkeres-sék azokat, kikre bízják gyermekeiket. Ők azok, kik leginkább felvilágosíthatják a tanítókat és tanárokat gyermekeik sok oly állapotait illetőleg, melyek különben könnyen elrejtve maradhattak volna, még a gyakorlott nevelő szeméi előtt is s ép azért nem méltányol-tatva sokszor helytelen — hogy ne mondjam — igazságtalan bánásmódot vontak volna magok után.

Ők azok, kikre legelső helyen támaszkod-nia kell az iskolának, ha nevelési munkásságát kötelességszerűen az iskola falain kívül is gyakorolja.

Általában annyi és oly lényeges nevelési kérdéseket igényeltek a szülőknek az iskolával való kölcsönös érintkezése, hogy azt e téren csak jelezhetjük, a nélkül, hogy el is szám-lálhatnók.

Az iskola és család közti kölcsönös érintkezés ily rendkívüli fontossága mellett csak bámulunk lehet ama közönyösségen, melylyel a legtöbb szülő — tisztele a kevés kivételnek, — csakugyan lerázza vállairól gyermekét az évenként ismétlődő beiratás alkalmával, nem törődve azontul azzal bármint változásokon is meg-keresztül, vagy bocsánat! mégis van valami,

amivel majd minden szülő szokott törődni, és ez az, hogy legalább az év végén, érdemmel vagy érdem nélkül, oly bizonyítványt kapjon gyermeke, melylyel azután a következő osztályba előléphessen. Pedig mily könnyű dolog volna az oly szülőkre nézve, kik saját magok ügyelhetnek fel gyermekeikre, hetenként vagy havonként legalább egyszer ellátogatni a tanítókhöz! Mennyi mindent lehetne megtudni az ily ellátogatás alkalmával, p. o. hogyan tanul gyermekek? hogy viseli magát? minő hajlamokat mutat? melyek jó vagy rossz oldalai? stb. s hogyan lehetne a család körében lehető legjobban fejleszteni jó tulajdonait s helyes irányba téríteni a rosszakat? sőt oly szülőknél is, kik idegen kezekre kénytelenítették bízni a gyermekeik felett való családi felügyeletet, mennyire kívánatos volna, ha már személyesen nem is érintkezhetnének a tanítókkal, legalább levél útján szerezni tudomást gyermekeik értelméig mint erkölcsi haladottságáról vagy sülyedéséről. A legközelebbi haszon, mely az iskola és család közt ekként létrejövő folytonos és kölcsönös érintkezésből előállana, az egyes növendékek helyes irányú fejlődésében fogna állani; a távolabbi, de egyszersmind nagyobb haszon pedig abban állana, hogy az iskola, e szellemi műhely, az alakítandó anyagnak, a növendékeknek, alaposabb megismerésével, szintén tökéletesednék.

Azt hisszük, hogy a megpendített ügy annyira fontos, hogy a kiket illet, nem fogják az időt sajnálni annak megfontolására s ha jobb meggyőződésük nekik igazat ad, legalább a jövőben gyermekeik s az összes közoktatás érdekében sietni is fognak ebbeli kötelességeiknek elegettenni.

X.

a nemzeti színház drámai személyzetének egyik kitűnősége, hosszú és kinos szenvedések után, jul. 12-én Balaton-Füreden, hova üdülés végett utazott volt, — meghalt. A magyar drámai művészet azon nemzedékéhez tartozott, mely a régi jelesek és az újabb iskola tagjai közé esik. Pályáját, igen fiatalon, mint vídéli színész kezdte meg.

De a szabadságharcz viharja csakhamar félbeszakította ezt s magával sodorta a minden nagyrét és magasztosról lángoló ifjút. Félgyermekkorában már honvédkapitány volt, még pedig egyike a legvittezebbeknek, s Buda ormain a legelső közt. Mint komáromi kapitány kikerülte a besoroztatást s folytatta színi pályáját. A nemzeti színházhoz az 50-es évek közepén jött, s mindjárt kezdetben nagy reményekre jogosított gyönyörű, csengő s nagy regis-terü hangjával, nyúlóan, magas természetével s szép kifejezésbeli arczával. A hős és szerelmes szerepek voltak szakmája; kiválóbb szerepei Don Caesar, Hamlet, Robin de Bois, II. Rákóczy Ferenc, Mirabeau, Sheridan stb.

Művészetének bírálatára nem lehet a jelen pillanat alkalmas s csak általánosan jegyezzük meg, hogy inkább a született, mint a vált művészek közé tartozott s játékában inkább támaszkodott tisztára és érzékére, mint öntudatos, kritikai tanulmányra. Mint színész való-dimintája volt a szorgalomnak, színpadra nem lépett fel soha készületlenül. Egész lelkével összött a művészetben s játék közben teljesen megfeledkezett mindenről, a mi szerepe körén kívül esett.

Barátai sokszor is megrótták a hűv és szenvedély korlátlan kitörései felett, melyek olykor elragadták s a természet föl szubilis constitutióját is megtámadták. Az ötvenes évek elején kelt össze Fancsy Ilkával. Édes anyját végtelen gyöngédséggel szerette s mikor még maga is segélyre szorult volna, már segítette. Ebben mintaképpül szolgálhatott volna minden fiúnak.

Legutóbb „Saint Georges lovag“-ban akart föllépni, próbákat is tartott belőle, de egészsége már nem engedte a föllépést. Három év óta szenvedett gyógyíthatatlan bajban, mely csak koronként engedte föllépni egy-két szerepben. Betegsége végre megtörte az élete javában álló férfit, kinek helye sokáig fog betöltetlenül maradni.

Béke hamvaira!

Vihar a Királyhágón túl.

Több helyről vesz a „Hon“ tudósítást a mult hét végén dult viharról. Nemes-Oroszi-ból írják: Iszonyu szélvész, felhőszakadás és jégeső dult t. hó 9-én Bars- és Hont megyék déli részében. A felhőszakadás rendkívül sok kárt okozott a vetésekben. Zselézén minden elpusztult. Nemes-Orosziban a tengeriben, az erdőkben és épületekben tett legnagyobb kárt. Léván már csekély volt a jégeső és a szélvész, ott csak a felhőszakadás okozott kárt letarolt és álló-vetésekben s a szőlőkben. — A zivatar Tergénye felé vonult Hontban, hol a gabonákat és a szőlőt tökéletesen elverte.

Abáról Fehérmegyéből írják: E hó 9-én igen szép meleg nap volt. Árnyékba 27 R. fölmeleg, délután 3 órakor nyugotról beborult egy sötét szürkés vastag felhő igen alant nyomatott irtózatossággal keletnek, fél 4 óra kor már közönségesen jelenben élő ember állása soha nem látott orkán jelent meg, átvonulástiz perczig tartott, épen elég idő arra, hogy bennünket anyagilag megöljön és mindenünetkifiosszon. Ezen szerencsétlen napon is folyt a aratási munka a legnagyobb erélylyel a vihar beálltáig, melynek megjelenésekor menekül kiki, a hogy jónak látta, de legszerencsésebb volt az, ki a földre feküdt s megkapaszkodott a farióban, a mennyiben többekkel megtörtént, hogy földhöz verődtek; s több ölnyre sodortak a légnyomás által. A földeken összerakot képeket mint pelyhet felkapta a szél és dűlőnyire vagdosza ismét a földhöz. A merre szem látott, gurultak a kevék, az egész láthatár a földön úgy nézett ki, mint mikor egy óriási birkanyáj megijedve a legsebesebben futásnak ered; a lég telve a markokban levárpa és kioldozott kéve-kuszálékkal; tíz percmúlva, midőn a vihar elfutott, megeredt a zápor, mintegy félórát tartott; s ennek elmúltával a „mi volt, az többé nincs“, ott volt a üres tarló, sok eleségnek, mely az napi összerakás volt még, a helye sem látszott, hogy hoi volt összerakva. De az sem tudatik, hogy hová lett, meglehet, hogy tán a múltvai havasok fogták fel valahol a verejték jutalmá gondoskodván a nagy mindenség az ég madarairól a mi rovásunkra.

De lássuk mi történt a falvakban? Ott fekszenek még most is a fészázados óriások két láb átmérőjű törzsekkel, derékban min pozdorja kettétörve; vagy gyökereiből kitépve és egymásra dobálva. Csak közönségekben mint egy kétszáz darab ily óriás akác- és szederfákat tépett ki a vihar és döntött rakászsámtalan épületeket rombol össze, egy középusztán egy óriási birka istállót zuzott raptyánként falast'letetéstől eltemetve maga a vagy 2000 darab birkát és egy bérst. Gyümölcsfáinkat pozdorjára zuzta a légnyomás megsemmisítve nemcsak az évi termést, hanem a fánkunk nagyobb részét is örökre. Ketetemetjeinket, a mi a földön felül volt, szémarcongolta s megsemmisítette. Számtalan maderat vert a földhöz, a mit a gyermekek vihar elmúltával sapka számra szedtek összeletlenül — s mindez tíz percz műve volt Szivrendítő volt látni, midőn a mezei munkások kétségbeesve záporlót áztazottan jöttek a községekbe, övéiket felkeresendők s látták, rombolást kint, bent, itt is, ott is megsemmisülve mindent, a mi életet fenntartja. A szérezekre menő kár, melylyel vidékünk sújtott, még számba sem vétődhetett, mintcsak most kezdünk ébredni kálulásunkból.

Miskolcra írják jul 9-rol: Ma reggel bult láthatára ébredtünk föl. 9 óra felé ekis permetező esőnk volt, mire derült eget lá-tunk. A hőség oly tikkasztó lett s e mellett légkörben a nedvesség jelei oly nagy mértékben mutatkoztak, hogy mindenki el lehet készülvé egy nagy égháborúra. De arra a történt, senki sem. Délután 5 órakor néhány villám cikázott s a dűlénysátra eső látkor egyikét világítva meg ama vészfelhőzet, melytől a földmivel rendesen kedvét vesz. Ot után 10 perczre fokozatosan sötétedett, ugyanirya, hogy a legnagyobb helyen lehetetlené vált az olvasás A sötétséggel egyidejűsúlyos cseppek hullottak alá mit a légáritörése „követett. Tíz perczrel ismét késő a szél viharra, a vihar orkánra fejlődött. Valságos felhőszakadás mellett az orkán 5 óraperezig tombolt, tehát 16 percznyi tartam volt Mit cselekedett az orkán 16 perczig? Előlecsapta a görögök templomának tornyát. E templom kissé emelkedett helyen fekszik s épen azon nyílls vonalában, mely D. Győrvészi kezdetű. Ezt az utat követte — természetesen utjában a görömbőlgyi Tapolcánál kezett másodrangú orkánal egyesülve — az ten dult, rombolt orkán is. — A görögök tnya a város egyik legkésőbb tárgyalt képe s a műépítészet remekei közé tartozott. A rony felső része a templom fedélzetre esván, tönkre tette s e merész bolíven egy két lnyí átmérőjű ürt törött, ezenkívül több jelentékenlen repedést okozott. A torony vészrel volt fedve. Ennek darabjai — különböző irányban — fél kilométer távolságra röptek szét. A dusan aranyzott kereszt és gömb (mássa) a templom fedélzetét érintve, onnan a templomot körülverő kertbe zuhant alá. A 25 ezer forintba rug csupán ezen egyetlen lyen. A templom mellett egy másfél láb átmérőjű hársfát úgy kitépték a földből, mintha tse lett volna. Két három éves fiatal csemeket, melyek természeteknél fogva engedelmessáramnak, szinte kiemelt a földből. A réspépített uszoda-kertben volt egy terebélyes, hatalmas erőben álló díofa, 50 terítékre volt a ta hely. Többé ez sem ad árnyat, ledőt, rá számtalan jegyene és füz a Színva mentén, melyek sorsán azonban nem lehet annyira dalkozni. A szőlőt, gyümölcsfákat, a méle nem aratot gabonát hasonlóképp elpusztítá

I nem menekült meg a képébe rakott gabonán sem. A kékét fölemelte, szétszedte s a kést elválasztá a szától. Házfeleket kapott a tűzfalakat rontott össze, nyitva maradt ablakokat, redőket sarkostól kitépett s összezsúrt. A d.-győri vasgyárban is nagy károkat okozott. Többi közt a vaskürtökből néhányat fűre dobott. Egyezőval tett kárt annyit, melytől nehéz kiépülni. Mindezeknél fogva a hangulat leverő. Arról is beszélnek, hogy több emberélet esett áldozatul a szőlőkben. Más helett meg a háztetőről csapta le a munkást, rögtön szörnyet halt. Az emberáldozatokra vonatkozó adatainkat fentartással közöljük. — Szegszárdról írják 10-ről. A jég tegnapi fadli határt egészen, a gerjenti és dunánt-gerjyit pedig részben elverte s a fadli hányúltetvényeket teljesen elpusztította.

Győről írják. Pénteken a délutáni órákban Révfülöpi felől, fölötté gyanús felhők tornyodtak az ég azsursin falára; alig telt el egy óra, mire egy iszonyatos fürgeteg támadt, mely gyorsulván az utcán való járást is képtelenné tette; közben-közben, mintha csak egy villás volt volna, megeredtek az ég csatornái elkezdett a két elem egymással egyesülve ppanat moraj mellett működni. Győr-Révfülöpi lakosoktól teljes igazoltságban tartotta, számos kerítést tépett le helyéből a dülő fürgeteg s több érzékeny károkat okozott a zöldes kertekben, a gyümölcsfákban. Egy nagyobb pajtának oldalát kidöntötte, a különböző sz- és fadarabokat a szomszédházak udvarába odorta el. Egyes házaknál nemcsak az udvar ólt el vízzel, hanem még a konyhák, sőt szobák is usztak az árrban. A lakosság előtt élénk emlékezetben lévén a nem régen történt budai zserenésültség, nyughatatlannal járt, kelt, különböző irányban; később a babszem nagyságú jég láttára — nyughatatlansága a legerősebb igazoltságba ment át, de az mihamar beszünt esni. A roppant szélvész a Győr és Révfülöpi közt létező hajóhidat szétszaggatta, mi által a közönségnek jelentékeny kárt okozott. Valóban csoda, hogy emberhalál nem fordult elő.

Az országos magyar képzőművészeti társulattól.

Az országos magyar képzőművészeti társulat által a „műcsarnok” javára rendezett műsorolás, habár a legszélesebb körökben meglepő pártolásra talált, eddigi eredménye mégis tekintettel arra, hogy a művészek által ajánldékozott kisorsolando művek értéke 50,000 frtot meghalad s a kezelési költségek is tetemes összegre emelkedtek, teljesen kielégítőnek nem vélekedhet. Ennek fogva, nehogy a művészek által tett áldozatok sikertelenek legyenek, a választmány. mint annak idején a közgyűlésnek bejelentette s hírlapilag is közzé tette, nem háríthatja el magát a kötelezettséget, hogy a f. é. május hó 1-ére kitűzve volt huzási határidő elhalasztását kérelmezze. A nagyméltóságú pénzügyi minisztérium ezt legközelebb engedélyezvén f. é. június 26-án 32190 sz. alatt kelt leiratával a sorsolás újabb határidejéről f. évi október 24-ét tűzte ki, a mely napon a sorshuzás hatósági felügyelet mellett okvetlenül meg fog tartatni.

Újra és melegen ajánljuk tehát ez ügyet a közönség pártfogásába. A részvét ösztönzéséül szolgálhat a nyeremény esélyén kívül azon tudat, hogy csekély áldozattal a hazai művészet jövőjének, mondhatni biztosítására szolgáló intézmény létrejötté hathatósan előmozdítatik. Együttel bátrak vagyunk azon tisztelt műpártolókat, kik a megtartott sorsjegyek árát még ki nem fizették, tiszteletteljesen felkérni, hogy az illető összeget legkésőbb f. é. június hó 31-ig beküldeni sziveskedjenek. Ha netán eme sorsjegyek egészben meg nem tartatnának, kérjük azokat is e napig okvetlenül visszaküldeni, hogy azokkal másfelé rendelkezessünk.

Végül megjegyzendőnek véljük, hogy a 301 nyeremény végleges jegyzéke a társulat titkári hivatalánál betekinthető.

Budapest 1875 július 10-én.

Az orsz. képzőművészeti társulat igazgató választmányá.

61-ik közlemény a kolozsvári árvaházra történt adakozásokról.

A közelmúlt lövész ünnepélyalkalmával a Bukuresti lövész urak ajándékoztak, 50 darab 20 frankos aranyban 1000 frankot.

A nagyméltóságú belügyminisztériumtól ápril hóban 500 frt.

Részvényes 2 frt évi díjjal.

Bán Istváné ivén:

Majorszki János 1 részvény.

Ajánldékok.

A tűzoltók háljából (utólagosan) 17 frt, Horovitz Samuné 5 frt, Reinbold Olivérné 5 frt, gr. Trianginé 2 frt, ifj. Bodor Pálné 1 frt, Macedonffy Helén 5 frt, Hegedüs Ida 1 darab aranyat. Összesen 35 frt és egy darab arany.

Ajánldékok a folszereléshez.

Tamási Péterné 1 sajtot, Ürmösi Sámuel-

né 5 font zsirt, 5 font szallonnát.

Fogadják a nemesszövület adakozók mindnyájan s főképp a bukuresti lövész urak, kik itt mulatásuk idején oly nemes és áldásdus adománnyal örökítették meg, az árvaházi választmányának árvái nevében hálás köszönetet.

Kolozsvár 1875. július 12-ikén.
Br. Bornemissa Ignáczné. Szász Domokosné, elnök.

Helyreigazítás. A folyó évi jun. havában megjelent 60-ik árvaházi közleményben Czink Jánosné gyűjtése tévesen 7 frtnak iratott 5 frt helyett, mit ezennel helyreigazítunk. Sz. D. né.

A „KELET” magán-távirata.

Feladott Buda Pesten július 14. 10. ó. 30 p. d. a.
Érkezett, július 14. 11. ó. 20 p. d. u.

Tegnap minisztérium volt, melyen a pénzügyér előadta bécsi útja eredményeit. A román kamara elfogadta az osztrák-magyar vámegezményt. Tegnap Ferdinánd királyt a budai főtemplomban a primás requiemet tartott, melyen a hivatalos világ megjelent.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, jul. 14. 1875.

— **A m. kir. igazságügyminiszter** Halász Jakab gyula-fehérvári ügyvédet a Gyula-Fehérvárt rendszeresített m. kir. közigazdó állomásra kir. közigazdóknak nevezte ki.

— **A budai vízkárosultak** érdekében 12 frt 40 krral terhelve a következő levelet vetők: Tekintetes szerkesztő ur! Csernekén folyó hó 8-án este egy kicsiny számú társaság Lucretia napját ünnepelte. Az ünnepeltre, gr. Lázár Lucretiára, történt felköszöntések után alórt indítványozta, hogy a budai vízkárosultak javára gyűjtessék könyöradomány. Az adakozás nyomban megkezdett, pár perc alatt 12 frt 40 kr. gyűlt össze, mit is ide zárvá ama kéressel van szerencsém beküldeni, hogy az adományt a fenn irt célra tovább küldeni sziveskedjék. A nemes lelkű adakozók a következők: Pataki Dánielné szül. gr. Lázár Lucretia 2 frt. Pataki Dániel 1 frt. Pataki Anna 50 krt. Válya Fereczné 1 frt. Pataki Albert 50 krt. Válya Ferecz 2 frt. Böldi Dénes 1 frt. Vass Imre 1 frt. Veress József 40 krt. Nálácz Ákos 2 frt. ifj. br. Diószegi Géza 1 frt. o. é. Csernekén, 1875 évi július 10-én Makfalvi E. szerint begyűjtött összesen szerkesztőségünkben 109 frt 94 kr.

— **Kitüntetések.** Dr. Kautz Gyula egyetemi tanárt s orsz. képviselőt ő felsége méltán megérdemelt kitüntetésben részesíté. A tegnapi hiv. lapban a következőket olvassuk: Személyen körüli magyar minisztériumom vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előte jesszése folytán dr. Kautz Gyulának, a budapesti egyetem nyilvános rendes tanárának, a tanügy s irodalom és a közélet terén szerzett érdemei elismerésül Lipót-rendem lovagkeresztjét díjmentesen adományozom. Kelt Schönbrunnban, 1875. évi jun. hó 25-én Ferecz József s. k. B. Wenckheim Béla, s. k.

— **A kolozsvári egyetem** ifjúságát a csernovitzki meleg hangon szóló felszólításban hívták meg az egyetem októberben leendő ünnepélyes megnyitására s Bukovinának Ausztriához való tartozása századik évfordulójának ugyanez alkalomból megtartandó ünnepélyére.

— **Hirtelen halál.** Nagy-Szebenben e hó 12-én egy kőmives legény több társával együtt a tanácsbázhoz ment, hogy külföldre szóló utlevélét kivegye. Midőn az első lépcsőre realépett, hátraesett és rögtön szörnyet halt. Kéves percczel azelőtt barátjaival a tanácsház előtti padon ült és a legvidámabban beszélgetett velök.

— **A kolozsvári állami tanítóképződe** f. évi július 16, 18, 20, 22, 24- és 26-án tartandó közvizsgáinak sorrendje: Pénteken július 16-án d. e. 8—12 óráig a gyakorló iskola növendékeinek vizsgálata minden tantárgyból. Vasárnap, július 18-án d. 9—12 óráig zongora és énekvizsgálatok az I. II. III. kép. osztályokban. Kedden, július 20-án d. e. 8—1 óráig a kép. I. II. III. osztályának a nevelés tudományi tantárgyakból. Csütörtökön, 22-én d. e. 8—1 óráig a kép. I. II. III. osztályának a magyar, német és román nyelvből. Szombaton, július 14-én d. e. 8—1 óráig minden osztálynak a számánból, a II-iknak az egyetemes történelemből, és a III-iknak a hazai történelemből és alkotmánytárból. Hétfőn, július 26-án d. e. 8—1 óráig mindegyik osztálynak természet- és földrajzból s az I. és II-ik osztálynak a földrajzból. A női kézi munkák, rajzok, irások és fogalmazványok a vizsgálatok ideje alatt közszemlére lesznek kitéve.

— **Seps-Szt-György.** július 11-én ünnepet ült; a város és vidék zászlókkal, zenével, kocikkal nagy számban ment Künle József a napokban megválasztott sz. elvű képviselő elébe az Egres-tetőn, hol Bakosi Ferencz lelkes beszéddel fogadta, mire Künle meghatottan válaszolt, míg szakadatlanul folyt az elő-

jen-kiáltás; az egész város talpon volt. Mire a sokaság Künlét lelkes éljenek közt lakásáig kísérte, addig a kocsija egészen megtölt virágkoszorúkkal. Este barátságos vacsora volt Künlénél felköszöntésekkel Tiszára.

— **Medgyes** közelében a szőlőket és tengeri földeket teljesen elpusztította a vihar: Apátfalván szörnyű zúgással galambtojás jég esett, még pedig $\frac{3}{4}$ -ed órán át, úgy hogy a mezők és szőlők mintegy hólepellet voltak borítva; a jégdarabok egy 14 éves leányka fejét annyira bezúrták, hogy szegényke eszmélet nélkül hevert a földön. A tengeri és szőlő egész téli színt öltött, a kővek kicsépelten hevernek a földön, a tengeri letördelve, a szőlők üresek, tán évekre vannak elpusztítva; a falu majd mindegyik háza fedél nélkül áll; a zivatar oly sebesen jött, hogy a mezőn dolgozó munkásoknak nem volt már idejük menekülni, véres fejekkel jöttek a faluba; sok madár lelte a jégben sirját. A nép szomorú jövőnek néz előre.

— **Fogarás** közelében Felső-Ugyán július 8-án nagy tűzvész volt; mely több, mint 80 gazdát érzékenyséjűt. Az emberek, midőn a tűz kiütt a mezőn voltak s mire a helyszíntre futottak, csaknem az egész utca lángban állott. Nehány gazdának mindene oda égett és csak öt gazda biztosította épületeit. A nyomor igen nagy.

— **A képviselőválasztás** statisztikája. Eddig megválasztott összesen 382 képviselő. Ezek közül szabadelvű párti: 311; közjogi ellenzéki: 29; conservatív: 19; nemzeti: 23. A megválasztott képviselők közül 185-en tagjai voltak a legutóbbi országgyűlésnek, 21-en valamely előbbi törvényhozásnak 1865. óta; 176-an egészen új emberek.

— **A királyhágótól** június 11-én történt legújabb választások a következők: N. Károlyban, a máté-szalkai kerületben Péchy Jenő szabadelvű párti volt képviselő nagy lelkesedéssel képviselővé választott. Zorlenczen Petricu Gyula 536 szavazattal Pátyanszky Elek 523 szavazata ellen képviselőnek választott. Petricu Gy. sz. e. pártához tartozik. Kis Beeskereken magyar, román és német választók általános lelkesedése közt Deschán Géza sz. e. párti képviselőnek megválasztott. Az aranyos-medgyesi (szatmármegyei) kerületben Kende Kanut sz. e. párti 140 szótöbbséggel Solymosi Bálint függetlenségi ellen képviselőnek megválasztott.

— **Az országos magyar képzőművészeti társulat** igazgató választmányának határozata folytán bátor vagyok a társulatnak oly helyen lakó t. vidéki tagjait, a hol ügynökök nem léteznek, tiszteletteljesen értesíteni, hogy f. é. július hó 15-étől kezdve a tagilletményeket, úgy mint a múlt évben történt, utánvételel mellett fogom szétküldeni. A jelen évi tagilletményeket képezik: 1. Egy nagyobb faldiszitményre is alkalmas rézmetszet Rubensnek „Szt. Ildefonz” című oltképe után. 2. Egy négy rézmetszettel álló album. 3. A tagok között kizárólag rendezett első műsorolás nyereményjegye. A kisorsolando művek összes értéke 5810 frt, a nyeremények száma 115. 4. A társulati kiállításokra szóló családi belépít ingyenyjegyek. Azon tisztelt tagok, kik a tagilletményeket átvételéről netalán más uton kívánnak intézkedni, sziveskedjenek erről alulírottat idejekorán értesíteni, nehogy a csomagolás és elküldés által a társulatnak szükségletlen költség okoztassék. Telepy Károly, mint az orsz. m. képzőművészeti társulat titkára.

— **Egy uralkodó** hadsereg nélkül. II. János, Lichtenstein hercege, valahára meghallgatta 15 tagból álló parlamentjét és kegyelmesen elrendelni méltóztatott, hogy 90 emberből álló hadserege felosztassék. Nem tudjuk, hogy követni fogja-e a monacoi fejedelm e nagyszerű példát, de az kétségtelen előttünk, hogy a nagy államok is sokat nyernének, ha a felfegyverzett békének utolsó órája köszöntene be.

— **A haragos szultán.** A zanzibári szultán nővérét két évvel ezelőtt megszerette egy német kereskedő, s minthogy reménye nem lehetett, hogy kezét megnyerhesse, — megsejtette, el is vette. A bájos keresztény menyec-ke a mult hó végén Angliába ment, hogy bátyjával, a zanzibári szultánnal kibéküljön, de utazása nem vezetett célhoz, mert a haragos szultán semmi áron sem akar kibékülni, s a legdurvább módon adta neki már pár ízben ez elhatározását tudtára.

— **Nagymérvű lopás.** A bécsi rendőrigazgatóság távirattalag jelentést kapott Londouból, hogy Stewens aszszonyágtól 100,000 frt értékű ékszert lopott el Pauline nevű francia komorna. 5000 frank jutalom van kitűzve annak, a ki az ellopott ékszereket visszaszerzi.

— **Acél inggallérok.** New Yorkban nemrég egy gyár keletkezett, melyben acél inggallérokát gyártanak. E gallérok főhőhőre vannak zománcozva és rendkívül tartósak. Egy darab ára egy dollár. Ha e gallérok valamely baj esik, nem a mosónőhöz vagy a varrónőhöz, hanem a lakatoshoz küldendő kijavítás végett.

CSARNOK.

Királyfi vagy Árva kis Katicza. *)

Az királyfi urfi mit gondol magába,
Uhum, áhám, mit gondol magába.
Felöltözkék egykor kocsis ruhájába,
Uhum, áhám, kocsis ruhájába.
Azzal elindula Biró szép leányhoz,
Uhum, áhám, Biró szép leányhoz.
Jó napot, jó napot Biró szép leánya,
Uhum, áhám, Biró szép leánya.
Isten hozta kendet, kendet kegyelmedet,
Uhum, áhám, kendet kegyelmedet,
Üljön le, üljön le erre a tűzhelyre:
Uhum, áhám, erre a tűzhelyre:
De nem azért jöttem, hogy én itt leüljek,
Uhum, áhám, hogy én itt leüljek,
Hanem azért jöttem, ha kend hozzám jőne.
Uhum, áhám, ha kend hozzám jőne,
Nem menyek, nem menyek, szegény gubás legény,

Uhum, áhám, szegény gubás legény.
A szomszédba lakik polgár szép leánya,
Uhum, áhám, polgár szép leánya,
Jó napot, jó napot, polgár szép leánya,
Uhum, áhám, polgár szép leánya,
Isten hozta kendet, kendet kegyelmedet,
Uhum, áhám, kendet kegyelmedet,
Üljön le, üljön le erre a tűzhelyre,
Uhum, áhám, erre a tűzhelyre:
De nem azért jöttem, hogy én itt leüljek,
Uhum, áhám, hogy én itt leüljek,
Hanem azért jöttem, ha kend hozzám jőne,
Uhum, áhám, ha kend hozzám jőne,
Nem menyek, nem menyek, szegény gubás legény,

Uhum, áhám, szegény gubás legény,
A szomszédba lakik árva kis Katicza,
Uhum, áhám, árva kis Katicza,
Jó napot, jó napot szegény árva leány,
Uhum, áhám, szegény árva leány,
Isten hozta kendet, kendet kegyelmedet,
Uhum, áhám, szegény gubás legény,
Üljön le, üljön le, erre a karszékre,
Uhum, áhám, erre a karszékre;
De nem azért jöttem, hogy én it leüljek,
Uhum, áhám, hogy én it leüljek,
Hanem azért jöttem, ha kend hozzám jőne.
Uhum, áhám, ha kend hozzám jőne,
Elmenyek, elmenyek, szegény gubás legény,
Uhum, áhám, szegény gubás legény,
Gazdagnak gazdag kell, szegénynek szegény kell,

Uhum, áhám, szegénynek szegény kell.
Ő is csak megté, hazájába mene,
Uhum, áhám, hazájába mene,
Ottan felöltözkék talpig anglíába,
Uhum, áhám, talpig anglíába,
Azzal ismét mene Biró szép leányhoz,
Uhum, áhám, Biró szép leányhoz,
Jó napot, jó napot Biró szép leánya,
Uhum, áhám, Biró szép leánya,
Isten hozta kendet királyi ruhába,
Uhum, áhám, királyi ruhába,
Üljön le, üljön le erre a karszékre,
Uhum, áhám, erre a karszékre,
De nem azért jöttem hogy én itt leüljek,
Uhum, áhám, hogy én itt leüljek,
Hanem azért jöttem ha kend hozzám jőne,
Uhum, áhám, ha kend hozzám jőne,
Elmenyek elmenyek cifra ruhás legény,
Uhum, áhám, cifra ruhás legény,
Szegénynek szegény kell, gazdagnak gazdag kell,

Uhum, áhám, gazdagnak gazdag kell,
Nem kellesz már nekem Biró szép leánya,
Uhum, áhám, Biró szép leánya,
Mikor szegény voltam, akkor nem kellettem,
Uhum, áhám, akkor nem kellettem,
Jegyesem, gyűrűsöm szegény árva leány,
Uhum, áhám, szegény árva leány,
Ő is csak elmene polgár szép leányhoz,
Uhum, áhám, polgár szép leányhoz,
Jó napot, jó napot, polgár szép leánya,
Uhum, áhám, polgár szép leánya,
Isten hozta kendet királyi ruhába,
Uhum, áhám, királyi ruhába,
Üljön le, üljön le, erre a karszékre,
Uhum, áhám, erre a karszékre;
De nem azért jöttem, hogy én itt leüljek,
Uhum, áhám, hogy én itt leüljek,
Hanem azért jöttem, ha kend hozzám jőne,
Uhum, áhám, ha kend hozzám jőne,
Elmenyek, elmenyek cifra ruhás legény,
Uhum, áhám, cifra ruhás legény,
Szegénynek szegény kell, gazdagnak gazdag kell,

Uhum, áhám, gazdagnak gazdag kell.
Nem kellesz, nem kellesz, polgár szép leánya,
Uhum, áhám, polgár szép leánya,
Mikor szegény voltam, akkor nem kellettem,
Uhum, áhám, akkor nem kellettem,
Jegyesem gyűrűsöm szegény árva leány,
Uhum, áhám, szegény árva leány,
Végire elmene árva Katiczához,
Uhum, áhám, stb.

*) E költemény a Székelységeen forgalomban levő versiója egy ismeretes néphalladának. Kriza János „Vadrőzsának” II. kötetében fog megjelenni. Magyarországi versióját lásd: Erdélyi népdalok. I. kötet 373. lap.

Jó napot jó napot szegény árva leány,
Uhum, áhám, stb.
Isten hozta kendet királyi ruhába,
Uhum, áhám, stb.
Üljön le, üljön le, erre a karszékre,
Uhum, áhám, stb.
De nem ezért jöttem hogy én itt leüljek,
Uhum, áhám, stb.
Hanem azért jöttem, jössz-e hozzám vagy sem,
Uhum, áhám, stb.
Nem menyek, nem menyek cifra ruhás legény,
Uhum, áhám, stb.
Jegyesem gyűrűsöm szegény gubás legény,
Uhum, áhám, stb.
Én vagyok, én vagyok szegény gubás legény,
Uhum, áhám, stb.
Tied vagyok, tied, szegény gubás legény,
Uhum, áhám, stb.
Ő is felkészüle hat lóval hintóval,
Uhum, áhám, stb.
Hat lóval hintóval, tizenkét kocsiával,
Uhum, áhám, stb.
Ugy vitte el haza árva kis Katiczát,
Uhum, áhám, árva kis Katiczát.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Július 12-én 5 % Metaliques 7085 frt
Kamat —. 5 % Nemzeti kölcsön 7345 —
frt. 1865-iki államkölcsön 112.75 Bankrészevények 937. — Hitelrészevények 219.50 London 111.45 frt. Ezüst 100.70 Cs. kir. arany 524 —. —. Napoleon'or 887 1/2 100 mark németfrtükü 54.7 —
Urbári kötvények: Magyarországi 81.60 Temesvári 80.50 Erdélyi 80.60 Horvátországi 83 —.

Felölös szerkesztő: Békésy Károly.

Nyílttér.

PERL fogorvos

jelenleg **Elópatakon** rendel fog- és szájbajokban és készít **műfogakat** és **légnyomatu sorfogakat**; **idegenek egy fogat egy óra alatt kapnak, egész fogsort egy nap alatt.**

Lakása van a svájci házban (1. sz. szálloda) a 19-ik és 20-ik számú szobákban.

Cohn Laz. Sams. ur mai

számunkban közölt nyeremény-hirdetése különös figyelmet érdemel. Ez üzlet tudvalevőleg a legrégibb s a legszerencsésebb; 1874 ben ismét nála nyerték meg a nagy sorsjegyet s e ház a nála játszóknak már több ízben fizette ki a **360,000, 270,000, 216,000, 225,000, 183,000, 180,000, 156,000** bir. markát tevő legnagyobb nyereményt, igen gyakran pedig 150,000, 90,000-et, még többször 80,000, 60,000, 48,000, 40,000, 36,000-et stb. aminek következtében sokan lettek gazdag tokepénzesekké. Kéves betét ellenében most ismét **375,000** bir. markára menő összeget nyerhetni. E ház ezenkívül, terjedelmes összeköttetései folytán, bárhol fizeti a nyereményeket. Telemes részvételt lehet, vén várni, célszerű lesz kezét nyújtani szerencsének s **Cohn Laz. Sams.** cégéhez **Hamburgban** bizalommal fordulnia a ki lelkiismeretesen és pontosan szolgál.

STOLLI SZINKOR

a Trinsvárból.

Holnap csütörtökön július 15-én nagy előadás.

a magash műlovaság, lóidomítás, kötéltráncz, erőmütan, ballet és némajátékból.

Záradékol:

La Flauta Magica.

Nagy bohóziati varázsnémajáték 2 szakaszban ugyanazon nevű opera után eredeti zenével Mozárt V-től táncszal. fegyverjátékkal, képlettel és tűzijátékkal, előadva az egész művészi személyzet által; a végképlet általános táncszal az egész személyzettel, asztalokkal, székekkel és padokkal együtt, bengáli tűzfény mellett végződik.

Pénteken jul. 16-án nagy dísz- és jutalomjáték, Charles Fillis, angol művész-család javára.

Jegyeket előre válthatni délelőtt 10 órától délután 6 óráig a „Törökfo” vendéglőben, 1 sz. azután a pénztárnál.

